

Комисија је дана 24.12.2019. године (деловодни број:1304) доставила директору Педагошког завода Војводине - Стручно мишљење о рукопису превода Уџбеничког комплета, у којем се наводи следеће:

Извршена је анализа рукописа превода уџбеничког комплета *Техника и технологија 6*, Уџбеник за шести разред основне школе, аутори Алекса Вучићевић и Ненад Стаменковић, издавача Klett д.о.о. Београд, на русински језик и писмо. Поред наведеног Уџбенка извршена је и анализа рукописа превода другог наставног средства - *Техника и технологија 6*, Упутство за коришћење материјала за конструкторско моделовање за шести разред основне школе, аутори Ненад Стаменовић и Алекса Вучићевић, на русински језик и писмо.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Техника и технологија 6*, Уџбеник за шести разред основне школе, односно *Техника и технологија 6*, Упутство за коришћење материјала за конструкторско моделовање за шести разред основне школе, превод Уџбеничког комплета горе наведених аутора издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача Klett д.о.о. Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00080/2019-07.

Уџбеник *Техника и технологија 6*, Уџбеник за шести разред основне школе је подељен садржински на пет делова: *Животно и радно окружење*, *Саобраћај*, *Техничка и дигитална писменост*, *Ресурси и производња* и *Конструкторско моделовање*. На крају уџбеника налази се *Појмовник*, *Литература* и *Решење тестова*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

- на унутрашњој страни корица – недостаје превод упутства за активацију е-издања као и путства за покретање QR кодова
- страна 2 – реч: редови заменити са: порядни; у русинском преводу недостају подаци у вези са штампом и тиражем; недостаје оквир са податком о СІР – Каталогизација у публикацији

- страна 5 – реч: цекол заменити речима: ше одвивал
- страна 6 – реч: розвоя исправити: розвою; у последњем пасусу изменити почетак: уместо: **Хижи на слупох (соєніци)** ставити само: **Соєніци**; у складу с тим изменити и натпис испод слике поред: Сл. 1.2. Соєніца уместо: Хижа на слупох (соєніца)
- страна 7 – реч: Каштелі заменити са речи: Городища; у складу с тим натпис испод одговарајуће слике заменити: Сл. 1.6. Городище уместо: Каштелі; у последњем реду реч: древоскравци заменити речју: токаре
- страна 8 –
- страна 9 – речи: з початку исправити у: спочатку; уместо реченице „3 часом гу тей просторії додати ище єдна простория и кухня.“ исправити: „3 часом гу тей просторії додати хижи и кухня.“
- страна 9 – изменити реченицу: У долней часци хижи була пиньвица, а над ню простория з єдней, двох або вецей часцох. уместо реченице: У долней часци хижи була пиньвица, а над ню простория з єдней, двох, або трох часцох.
- страна 9 – при објашњавању непознатих речи, код речи оджаклия заменити крај објашњења: „...огніско/котлянку зоз мурованим комином“ уместо: „...огніско/котлянку и комин умуровани до мура“
- страна 9 – иза тумачења непознатих речи иза објашњења сваке одреднице ставити тачку (укупно 5)
- страна 9 – последњи ред – реч: каштелі заменити речју: городища
- страна 10 – у првом пасусу иза речи: валалских додати реч: подручох; у другом пасусу иза речи: діялносци додати: єдней жеми; уметнути повлаку иза следећих речи: Задатки просторного планованя –
- страна 11 – код речи: Вони одредзую исправити број (треба да буде једнина): Вона одредзує; у правоугаонику „вигледай“ речи: же би ше будовало заменити речју: будовац
- страна 12 – иза речи: учене уметнути: , писане; у 3. од краја реду реч: туньше исправити: туньши
- страна 13 – у 4. реду реч: будинку исправити: будинкох; у последњој реченици на крају првог пасуса променити ред речи и додати запету: „...у кварталних обектох, як и час предвидзени за преслави.“; изменити ред речи у реченици: „У каждам кварталним обекту треба же би на видним месце бул виложени **хижни шор**.“
- страна 14 – у првом реду избрисати реч: предхижу, оставити само реч у загради: приклет, заграде избрисати; код набрајања простория под тачком 1 треба да стоји: 1. уход зоз приклетом; променити поднаслов: **Уход и приклет** уместо: **Уход и предхижа**; даље у тексту прва реченица у том пасусу треба да гласи: Уход до квартеля або хижи водзи до приклету (сл. 1.24) хтори треба же би зопар уходзене

жими и цеплоти до других просторийох.; иза скраћенице: напр. уметнути предлог: зоз; натпис испод слике променити: Сл. 1.24. Приклет

- страна 16 – у 3. пасусу реч: кладзе заменити са речи: ліпя
- страна 17 – у 1. реду речи: коло хижи и будинку исправити: коло хижох и будинкох; реченицу у 2. пасусу исправити: Пейзажна архитектура то злучене сучасней архитектури, дизайну желених поверхносцох, пейзажного планованя, традиційного заградкарства и заштити животног штредку.; у 3. пасусу речи: загради випатрали заменити речима: шицок простор коло хижи ведно зоз заграду випатрал; у 4. пасусу реч: **парки** написати болдом
- страна 18 – реч: предхижа заменити речју: приклет (2 пута – у 5. и 10. реду од краја); између речи: и шлебодни уметнути реч: други (и други шлебодни активносци)
- страна 22 – у 1. реду речи: у цеку правеня будовательного обекта заменити речима: кед ше буде будовательни обект; у тексту **ПВЦ*** затамнити; реч: уградзую заменити речју: убудоваю (2 пута – 2. и 4. пасус)
- страна 27 – испправити погрешан падеж синтагме: за векшима услугама транспорта уместо: за векши услуги транспорта
- страна 28 – на крају реченице: **Драги** то транспортни обекти по хторих ше одвива транспорт додати речи: у зависносци од наменки; падеж усинтагми: заштити на драги изменити у: заштити на драги
- страна 29 – у првом правоугаонику реч: означеня исправити у: означене
- страна 31 – елемент цртежа почети великим словом: Грубе пасмо асфалу; у правоугаонику синтагму: транспортних превозкох исправити: моторних превозкох
- страна 32 – у 1. реченици последњег пасуса реч: **коляйох** затамнити
- страна 34 – у горњем правоугаонику након речи: **гайзибански драги** променити наставак, уместо: **широкей** коляї треба: **зоз широку** коляю; уместо: **нормалней** коляї треба: **зоз нормалну** коляю; уместо: **узкей** коляї треба: **зоз узку** коляю; у називима пруга избрисати непотребне размаке: Кремна–Мокра гора–Вишеград (2 пута), Београд–Сараєво–Дубровник
- страна 41 – реч: **Ладьобудовалїца** затамнити
- страна 42 – реч: **баржох*** затамнити
- страна 43 – у 2. пасусу речи: техніку и средствами заменити речима: пошоренями и опрему
- страна 45 – у 1. пасусу реч: познатим исправити: познатому; у 2. пасусу реч: хижу заменити речју: дом; у претпоследњем пасусу синтагму: пре безпечносц исправити: пре звекшане безпечносци; у претпоследњем реду између речи: на драгох уметнути реч: крижних (на крижних драгох); у последњем реду речи: през драгу исправити у: прејг драги
- страна 46 – речи: хаснованьом модерней исправити у: поставяньом модернейшей

- страна 47 – у горњем правоугаонику реч: наиходзаци избрисати, иза речи: превозки на крај реченице уметнути: хтори ше приближую; реч: укључує исправити у: укључи
- страна 48 – између речи: не обачи пешака уметнути речи: на час (не обачи на час пешака), у претпоследњем пасусу речи: без застановйованя са обе стране издвојити запетама (... драги, без застановйованя, же би...)
- страна 49 – променити редослед речи, уместо: ше длужни рушац написати: ... длужни рушац ше еден за другим...
- страна 50 – у 2. правоугаонику на крају иза речи: бициглу додати на крај реченице речи: на полигону; недостају QR кодови
- страна 55 – у претпоследњем пасусу између речи будовац муши уметнути запету (... месце може будовац, муши набавиц...)
- страна 58 – у 2. правоугаонику између речи: закрица як уметнути запету (... поверхи, закрица, як и випатрунки...)
- страна 60 – испод слике 3.11. исправити реч: троугла у реч: троугелніка
- страна 61 – речи: зоз розпатраньом заменити речима: припатрајуци ше
- страна 67 – прва два пасуса спојити у један
- страна 68, 69, 70, 75, 78 – реч: икончку исправити у: иконку
- страна 69 – реч: кликом исправити у: кликнуцом; речи: кажди нови клик заменити са: кажде нове кликнуце
- страна 70 – други помен речи: дзеври исправити: дзверох (у другој реченици); затамнити речи: **Insert, Windows**
- страна 79 – између речи: ентериера квартеля избрисати запету (ентериера квартеля або хижи)
- страна 80 – у горњем пасусу реч: виду заменити речју: форми (у форми текста)
- страна 82 – на Сл. 3.70 остао је српски текст: 1. Назва презентациј Мено и презвиско; 2. Змист; Мено и презвиско
- страна 82 – у 2. пасусу речи **Insert, Picture** затамнити; реч: рахунка исправити: рахунку
- страна 90 – у 2. пасусу реч: **каменьоломох** затамнити
- страна 95 – доле код речи **Гашене вапно** даље у продужетку реч: ше не треба да буде затамњена
- страна 98 – испод фотографија речи: малтера исправити: малтеру
- страна 107 – у доњем пасусу речи: **Клітинкова система** затамнити
- страна 116 – испод Сл. 4.92 реч: шљонка исправити: шљонку; реч: уградзованя заменити са: убудовйованя
- страна 120 – у наслову реч: витра исправити: **витру**
- страна 125 – речи: **будовательни машини** затамнити

- страна 128 – исправити назив слике Сл. 4.123. Ђж роля
- страна 137 – реч: гайбочкох заменити речју: ладичкох
- страна 162 – код укрштенице избрисати речи у заградама (решења) заједно са повлакама испред њих: (ВАЉКА), (ПИЛКА), (СТИРОПОР), (БЕТОН), (КАМЕНЬ)
- страна 172 – код одреднице: будоватељство реч: здумал исправити: обдумал; код одреднице: будоватељни стил реч: обекта исправити: обектох
- страна 173 – код одреднице: оджаклия речи: умуроване зоз комином до мура заменити речима: зоз мурованим комином
- страна 174 – реч: витра исправити: витру
- страна 176 – први пасус под 4. уместо речи: Предхижа и конк треба: Приклет и конк
- страна 177 – на самом крају недостаје решење укрштенице – на крају набројаних речи ставити тачку (.) и додати: Ришене: висок.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Стручно мишљење о квалитету другог наставног средства - Техника и тњехнологија 6, Упутство за коришћење материјала за конструкторско моделовање за шести разред основне школе садржи три целине: *Увод, Списак материјала за израду вежби и Примери практичних вежби.*

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које не нарушавају разумљивост градива:

- страна 2 – у русинском преводу недостају подаци у вези са тиражем и штампом; фонт текста о одобрењу Министра просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије разликује се од онога у српском уџбенику (треба повећати фонт)

- страна 3-5 – у русинском преводу Увод је одштампан на 5, уместо на 4. страни, тако стоји и у Садржају. Међутим, недостају делови увода: *Упутство за израду практичних вежби и Предлог за реализацију пројектног задатка*:
- напомена: вежба број 6 у русинском Упутству садржи само 4 цртежа, док у српском тексту цртежа има 5. Према том броју цртежи су нумерисани и у табели (страна 30 , 31, 32, 33), а цртеж на 34. страни у русинском Упутству недостаје. Из тог разлога сав садржај Упутства се помера напред за једну страну. У складу с тим, Садржај Упутства на страни 3 почев од 34. стране померен је унапред и не поклапа се са српским уџбеником.
- страна 10 – горњи текст: Надпомнуце: Мери стварни и изражени су у центиметрима. преместити доле испод табеле и променити боју фонта у црну, а уместо њега горе уметнути следећи текст: НАДПОМНУЦЕ: ЗОГНУЦ ПО ПОПРЕТАРГОВАНИХ ЛИНИЈОХ
- страна 11 – реч: здумай исправити: обдумай
- страна 12 - горњи текст: Надпомнуце: Мери стварни и изражени су у центиметрима. преместити доле испод табеле и променити боју фонта у црну
- страна 13 – речи: У цеку заменити са: Под час
- стране 16, 28 – горе недостаје напомена: НАДПОМНУЦЕ: ЗОГНУЦ ПО ПОПРЕТАРГОВАНИХ ЛИНИЈОХ
- страна 18 – реч: здумайце исправити у: обдумайце
- страна 26 – напомена у горњем делу табеле не постоји у оригиналу
- стране 21, 22, 27 – напомену у горњем делу табеле преместити испод табеле, променити боју фонта у црну
- страна 29 – речи: у пару заменити са: у групи
- страна 38 – речи: по својим заменити са: по власним
- Напомена: цртежи у оригиналу и преводу у неким случајевима нису идентични, постоје разлике у распореду цртежа, као и у броју (милиметрима).

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на

одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења. На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.